

Sygn. akt II UZ 16/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku D. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o rentę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 sierpnia 2015 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 23 grudnia 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 10 października 2014 r. oddalił odwołanie D. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. dotyczącej renty. W dniu 17 października 2014 r. odwołujący nadał za pośrednictwem I. sp. z o.o. wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem. Wniosek ten wpłynął do Sądu Okręgowego w S. dnia 20 października 2014 r. Sąd doręczył ubezpieczonemu odpis wyroku z uzasadnieniem 7 listopada 2014 r. W dniu 19 listopada 2014 r. ubezpieczony, za pośrednictwem I. sp. z o.o., nadał apelację od tego wyroku. Apelacja wpłynęła do Sądu Okręgowego w S. 21 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z 23 grudnia 2014 r. odrzucił apelację. W uzasadnieniu wskazał, że stosowanie do art. 165 § 2 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r., oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. poz. 1529), lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. Według definicji wprowadzonej w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe, operatorem wyznaczonym jest operator pocztowy obowiązany do świadczenia usług powszechnych. Zgodnie natomiast z art. 178 ust. 1 ustawy - Prawo pocztowe, obowiązki operatora wyznaczonego pełni Poczta Polska S.A. w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie tej ustawy, tj. od dnia 1 stycznia 2013 r. (art. 192 ww. ustawy).

Sąd Apelacyjny stwierdził, że ubezpieczony nadał zarówno wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku oraz doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, jak i apelację za pośrednictwem I. sp. z o.o., który nie posiada przymiotu wyznaczonego operatora. Wskazał, że termin na złożenie apelacji upłynął w dniu 31 października 2014 r., a apelacja ubezpieczonego wpłynęła do Sądu właściwego 21 listopada 2014 r. W konsekwencji uznał, że apelacja została złożona z przekroczeniem ustawowego terminu. Jednocześnie zaznaczył, że przeoczenie przez Sąd Okręgowy spóźnionego żądania uzasadnienia wyroku i doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem nie skutkowało przedłużeniem terminu do wniesienia apelacji, powołując się w tej kwestii na postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2013 r., I CZ 2/13, LEX nr 1311838.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z 23 grudnia 2014 r. zaskarżył zażaleniem do Sądu Najwyższego w całości ubezpieczony. Zarzucił błędne uznanie, że ubezpieczony nie złożył w terminie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem w sytuacji, gdy wniosek ten nadał w polskiej placówce pocztowej – I. S.A. w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji wyroku.

Argumentowano w zażaleniu, że ubezpieczony został pouczone przez Sąd w toku procesu tylko o tym, że oddanie pisma procesowego w urzędzie pocztowym

jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu - bez zróżnicowania typu operatora pocztowego, oraz, iż ubezpieczony zastosował się do tak udzielonych pouczeń, a działał bez fachowego pełnomocnika w procesie dotyczącym sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych. Ponadto D. B. podniósł, że Sąd w toku procesu dokonywał doręczeń wyłącznie za pośrednictwem I. Zdaniem skarżącego, zarówno wnioski o sporządzenie uzasadnienia wyroku, jak i apelacja zostały wniesione w terminie. Tym samym odrzucenie apelacji było nieuprawnione i naruszało prawo ubezpieczonego do rzetelnego procesu sądowego, które znajduje się pod ochroną art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. oraz art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej z dnia 14 grudnia 2007 r., art. 45 ust. 1 oraz 77 ust. 2 Konstytucji.

Ubezpieczony wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego sprowadzających się do uiszczonej przez ubezpieczonego opłaty sądowej od zażalenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 369 § 1 k.p.c. apelację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok, w terminie dwutygodniowym od doręczenia stronie skarżącej wyroku z uzasadnieniem. Wyrok z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji zgłosiła wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem (art. 328 § 1 oraz 331 § 1 k.p.c.). Jeżeli strona nie zgłosiła wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do zgłoszenia takiego wniosku (art. 369 § 2 k.p.c.).

Przepis ten zawiera zatem dwie rozłączne metody ustalania terminu do wniesienia apelacji, uzależnione od tego, czy wniesienie apelacji było poprzedzone, czy też nie było poprzedzone wystąpieniem z żądaniem doręczenia wyroku z uzasadnieniem. Na bieg terminu wpłynąć może jedynie skutecznie zgłoszony wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia, co oznacza, że wniosek musi być złożony w terminie. Zgodnie z art. 167 k.p.c. czynność podjęta przez stronę po

terminie jest bezskuteczna. Bezskuteczność czynności wpływających na zachowanie terminu do złożenia środka zaskarżenia musi być uwzględniona przez sąd odwoławczy kontrolujący na podstawie art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c. m.in. terminowość złożenia środka zaskarżenia. Rozważany problem był już wyjaśniany w orzecznictwie. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2015 r. w sprawie V CZ 116/14, LEX nr 1713030, wyrażono pogląd, że zgodnie z art. 167 k.p.c. czynność podjęta przez stronę po terminie jest bezskuteczna. Bezskuteczność czynności wpływających na zachowanie terminu do złożenia środka zaskarżenia musi być uwzględniona przez sąd odwoławczy kontrolujący na podstawie art. 373 w zw. z art. 370 k.p.c. m. in. terminowość złożenia środka zaskarżenia. Także wcześniej w postanowieniu z dnia 22 czerwca 1966 r. (I CR 435/65, nie publ. poza bazą Lex nr 6010) Sąd Najwyższy przyjął, że przeoczenie przez sąd pierwszej instancji spóźnienia żądania uzasadnienia wyroku, które spowodowało, że zamiast odrzucić wniosek na podstawie art. 328 § 1 k.p.c. doręczył stronie wyrok z uzasadnieniem, nie ma wpływu na bieg terminu do wniesienia środka odwoławczego (wówczas środkiem tym była rewizja). Dla strony, która nie zażądała sporządzenia uzasadnienia albo zażądała go w terminie spóźnionym, termin do wniesienia apelacji biegnie od dnia, w którym upłynął termin do żądania uzasadnienia. Mimo zmiany charakteru środka odwoławczego wnoszonego od wyroku sądu pierwszej instancji, reguły wyznaczające termin zaskarżenia nie zostały zmienione i przytoczone orzeczenie zachowało aktualność.

Zasadą jest, że dochowanie terminu do wniesienia każdego pisma procesowego, a więc również wniosku o uzasadnienie wyroku oraz doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, jak i apelacji, wymaga jego wniesienia do właściwego sądu. Wyjątek od tej zasady przewidziano w art. 165 § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe lub w placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że przepis ten nie może być wykładany rozszerzającego. Za takim stanowiskiem przemawia zarówno fakt, że przepis ten ustanawia wyjątek od zasady, jak i

okoliczność, że tylko potwierdzenie wydane przez placówkę pocztową operatora wyznaczonego ma moc dokumentu urzędowego potwierdzającego datę nadania pisma procesowego do sądu, co pozwala sądom skontrolować dochowanie przez stronę terminu do dokonania czynności procesowej. Tym samym nie ma podstaw do takiej wykładni art. 165 § 2 k.p.c., zgodnie z którą oddanie pisma procesowego w polskiej placówce pocztowej operatora niebędącego operatorem wyznaczonym w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo pocztowe byłoby równoznaczne z wniesieniem pisma procesowego do sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2015 r., II UZ 10/15, LEX nr 1762485).

Uwzględniając okoliczności faktyczne tej sprawy, których skarżący nie kwestionuje, a mianowicie, że: wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w S. z 10 października 2014 r., jak również apelacja od tego wyroku zostały złożone w placówce pocztowej operatora niebędącego operatorem wyznaczonym w rozumieniu ustawy - Prawo pocztowe; wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku oraz doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem wpłynął do Sądu Okręgowego w S. 20 października 2014 r.; apelacja ubezpieczonego wpłynęła do Sądu Okręgowego w S. 21 listopada 2014 r. - należy uznać, że prawidłowa jest ocena Sądu Apelacyjnego, iż apelacja ubezpieczonego została złożona po upływie terminu ustawowego do jej złożenia. Tym samym bezpodstawnym, nieuwzględniającym warunków formalnych, od których zależy skuteczność czynności procesowych strony postępowania cywilnego, jest twierdzenie skarżącego, że wniosek o uzasadnienie wyroku oraz apelacja zostały złożone w terminie.

Ustosunkowując się do zarzutu, że odrzucenie apelacji naruszało prawo ubezpieczonego do rzetelnego procesu sądowego, zarzut ten należy rozważyć uwzględniając okoliczności faktyczne tej sprawy. Skarżący złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku, jak i apelację z przekroczeniem terminu do dokonania tych czynności. W takiej sytuacji ochronie prawa do rzetelnego procesu sądowego służy instytucja przywrócenia terminu. Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. Z przepisu tego wynika, że przywrócenia terminu można żądać jedynie wtedy, gdy się go uchybiło

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2015 r., I PZ 3/15, LEX nr 1751283 oraz powołane tam orzecznictwo). Skarżący nie złożył dotychczas wniosku o przywrócenie terminu twierdząc bezpodstawnie, że wniosek o uzasadnienie oraz doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, jak i apelacja zostały wniesione w terminie oraz żądając uchylenia zaskarżonego postanowienia. W takiej sytuacji powołane przez niego okoliczności, m.in. brak pouczenia ubezpieczonego, działającego bez fachowego pełnomocnika, że jedynie wniesienie pisma procesowego w placówce pocztowej wyznaczonego operatora - Poczty Polskiej S.A., było równoznaczne z wniesieniem pisma do Sądu - jako uzasadnienie żądania uchylenia zaskarżonego postanowienia, nie mogły zostać uwzględnione.

Z powyższych powodów, na podstawie art., 398¹⁴ w zw. z art. 394¹§ 3 k.p.c., zażalenie podlega oddaleniu.